

Megjelen hétfőn és újság napokon

Előfizetési árak:

Table with subscription rates: 1 évre 12.-, fél évre 6.-, 3 hónapra 3.-, 1 hónapra 1.-

Hirdetések díja:

1 soros hirdetés naponta 6 kr., minden következő nap 4 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség: Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában.

Kiadóhivatal:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hova a hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok lényegesen küldendők.

A politikai Zola.

Arad, okt. 9.

Az öreg Csernátóy által politikai Zolának nevezett Apponyi gróf, midőn Jászberénybe lement, hogy a jövő évig ismét kiemelje a felelősséget...

A szöfűrés, a retorika kétségteletlenül nagy mestere, a mérsékelt ellenzék vezére által választói előtt tartott beszámoló beszéd jó részben miniszterelnökünk Nagyváradon mondott nagyjelentésével pohárköszöntőjének politikai részével foglalkozik.

Honvédelmi miniszterünk egy alkalommal Apponyi Albert beszédeire azt mondotta: szépek, szemképráztatók, mint a görög tűz, csillogásának elmúlása után azonban nem marad egyéb, mint a sötétség.

A görög tűzhöz való hasonlat az ártatlanság fogalmát is magában foglalja.

Jászberényi szónoklatára nézve ezt azonban épen nem lehet mondani.

E beszéd irányzata bántólag kihívja a bírálókat. Elitéli a gróf a rendezéseket melyek a parlament legutóbbi ülészaka alkottak, de mindjárt Anglia történetéből egész csomó példát idéz s mind a mélyreható és a szépségű jelzőket azokat.

Ez épen annyit tesz, mintha egy esetleges képviselői választásnál egy kortese azt mondaná: Jelölt uram, verekedés nélkül nem győzhetünk, az esetben pedig ember-halálról én nem felelek. Erre a jelölt azt feleli: én élesen tiltakozom ellene, amár Deák Ferencz egykori választásánál, meg Isten tudja hány esetben történt ember-halál, ez nem olyan rettenetes.

Kérdjük, e nyilatkozatban nem épen biztatás, nem épen felháborítás foglaltatik?

Ha valaki számítás és tartalék gondolat nélkül meggyőződése egész erkölcsi erejével akar és kíván valamit helyteltetni, tudja azt oly formában, oly leplezetlenül tenni, hogy szava őszinteségéhez szelvére tiszta értelméhez kétség sem férhet.

Különböztetés hasonlat nem csak sajtó, de egészen lábnélküli is. Nem csak azért, mert a viszonyok és körülmények hasonlósága fel nem állítható, de főleg azért, mert a felhozott példákban nem a parlament törvényes működése céloztatott, miként nálunk a tömeg terrorizmusával a kisebbség eszeveszett féltelenségével megtámadtatni.

Egyébiránt a nagy és hatalmas Albionra hivatkozás irányban és ily szempontból nem állja ki a helyesség próbáját.

Kérdjük a mérsékelt ellenzék tisztelt vezérét, s előbb kérjük hallgatassza el személyes gyűlöletét és becsúgyát, s halgasson egyedül lelkiismerete szózatára: hazánkban, a hol a parlamentaris kormányzat még csak ifjú korszakát éli, hol a politikai és nemzeti konszolidáció nagy művének kell első sorban minden tevékenységünket szentelni; hol a magyar nemzet hegemoniájának kötelezősége fenntartásáért és erősödéséért annyi centrifugál elemmel kell a folyton tartó harcra küzdelmet átszűrni; hol nagyjaink azt hirdetik, hogy jobban kell szeretni hazánkat, mint gyűlölni ellenségeinket; nem a legnagyobb szerencsétlenség-e, s nem-e kockázatja nemzeti és politikai létünk legfontosabb érdekeit, ha a közszabadság, az alkotmányosság, a parlamentarizmus elgyökerében az ismert módon és alakban megtámadtatik?

Ha erre jönnél felelni, akkor ezt tegye meggyőződése határozottságával s nem mint terv, mert mostani nyilatkozata épen az ellenkező eredményt szülheti, mert kezeink ilyképeni mosása egy modern Pilátus szerepét juttatja eszünkbe.

Jellemző a nemes gróf jászberényi beszédében, hogy nem tud egyetlen egy eszmét, egyetlen egy elvet hangoztatni, melyet, vagy melyeket a mostani kormány által elfogadva nem látna s így helyteleníteni kénytelenülne, hanem csak a miniszterelnököt személyében támadja meg.

Mintha csak azt mondaná: csak te menj, hogy nekem helyet csinálj, a többi miniszterek mind maradhatnak, elfogadom én mindezt miniszter, szabad kezet hagyok mindegyiknek, kivéve a vallásügyi tárczát, mert ha én a kormány élére jönnék: első és főköveteléselem lesz mindenképp a primasommal jó lábon állani.

Aztán boldogságot, hegyet, halmot ígér ha ő állhatna a dolgok élére. Csak hogy a példabeszéd szerint kettőn áll a vásár. E kettő egyike a nemzet, mely pedig óriási többségben — s ennek egyik legújabb jelensége a nagyváradi rendkívüli fogadtatásban nyilatkozott, — csak hűen kitart és megmarad azon veszt mellett, kibem, mint itt mondatott, „jobban bizik mint valaha.“

A nemes gróf ezen személyeskedése hasonlít egy vénülő leány eljárásához, ki már megszokta a hosszú pártában létét, levetkőzi a túlságos szemérmességét, s maga ajánlja magát a legenyegnek.

A mi generálisunk, nemes gróf, sohasem folyamadott az eljárásához. A nemzet önkényi, a sziv tiszta hajlamából jegyezte el magának s ráillik a boldog szövegszerű népies közmondása: „csak a sző, kapa választ el bennünket.“

Valóban a jászberényi személyeskedés a vénülő leány ezen feljajdulását jelenti: „hát én már soha sem megyek férjhez?“

Mi őszintén megsugjuk véleményünket: „szó hiszünk: soha sem“, mert mint Falk Miksa írta, Jászberényben nem történt semmi sem, csak egy beszéddel többet mondtak.

Az országgyűlés munkaprogramja. A „Pol. Corr.“ budapesti levelezője az országgyűlés munkaprogramjára vonatkozólag arról értesül, hogy a mérsékelt ellenzék a képviselőház első, tehát október 12-én tartandó ülésén interpellációt szándékozik benyújtani a királynak Monoron tett nyilatkozati alkalmából.

én tartandó ülésén interpellációt szándékozik benyújtani a királynak Monoron tett nyilatkozati alkalmából. Ellenben még nem bizonyos, vajjon a s egedi rakpart beszakadását és a Kokán-estetet az ellenzék mindjárt vagy csak később hozza-e szóba. — W e k e r l e pénzügyminiszter az 1890 ki költségvetési előirányzatot, valamint az 1888-ki zárszámadásról szóló jelentést valószínűleg október 15-én terjeszti elő. Az utóbiből ki fog világítani, hogy az ez évi hiány valóságban, az előirányzott hiánynak csak egy hetedére rug. Ezen előterjesztések után a pénzügyi bizottság megkezdi tanácskozásait, hogy a költségvetési előirányzat megállapítását meg ez évben lehetővé tegye.

A megyék és az erdélyi kulturregylet. Azon alkalmából, hogy Kisküküllő megye mely tulajdonképp 20.-os pótdadót szavazott volt meg az E. M. K. E. számára, most körlevélben felszólítja a törvényhatóságokat, hogy példáját kövessék, a „Közszóvár“ cikket közöl, melyből átvesszük a következőket:

„Ha leszámítjuk épen Kisküküllő vármegyét, akkor Magyarország 60 vármegyéje közül örökös tagja lett eddig az EMKE-nek 7 vármegye, alapító tagja pedig 12 vármegye, összesen tehát 19 vármegye.

Hol maradt a 44 törvényhatóság? És az összeget tekintve, melylyel a fentiek eddig az egyenlet támogatására születtek; mit képez a közönség, mekkora az? Nem több és nem kevesebb, mint summa summarum 6600 frt 80 kr, irva hateraz határozat és hatvan krajczár, és ez sem befizetett tökélen még eddig, hanem az idők során, az alapítványok természetesen, részletekben kifizetendők.

Az ország komplexumát adó összes 60 vármegye, ezek határai a kara, egyenként átlag felszólva alig adott 100—100 frtot. Ha nem átlagolnánk, 44 nem adott semmit, a többiek közül pedig s mi adott, — ne vételessék az állatlanságuk — az ügyet tekintve, vajjon sokkal több-e az a közel semminél? Még ennek az összegnek is felét 3 vármegye adta, n. m. Csongrád, Jász-Nagy-Kun és Szolnok-Doboka vármegye, tehát a többi 60 vármegyére esik 50, azaz 50 pengő forint!

Könyvtáradomány. A „Pester Lloyd“ Apponyi beszédéről a következőket írja följelentésében: „Ami Apponyi gróf a közigazgatás reformjáról mond, azzal teljesen egyetértünk; hisz a kérdés elvi oldalán tekintetében soha

sem volt s ma sincs eltérés az ő s a mi fölfogásunk között. Apponyi gróf azonban elválasztja a kérdés elvi részét a személyesét; támogatja magát a reformot, ha az helyesen vitetik keresztül s a szükséges garanciákkal látatik el, másrészt azonban a keresztülvitelre a miniszterelnököt, mint a régi megyei kormányzat egyik hívét, teljesen alkalmatlannak tartja. Apponyi Albert gr. itt is oly dolgokat ímbélt, melyeket már százszor megcsafoltak a csak nemrég a nagyváradi beszéd megbeszélésénél mi is rámutattunk, hogy elvi tekintetben a miniszterelnök már évek óta nem ellenzete a közigazgatás reformját, hogy a közigazgatás államosítása felé — nézetünk szerint ugyan lassú tempóban, de egyre közeledett s hogy összes előterjesztései ily irányban mozgáltak. Híez e javaslatokat, jól emlékszünk, a függetlenségi párt épen a szempontból ellenzete, mert azok a törvényhatóságok autonómiáján esztek átve helyébe az állami omnipotenciát akarják helyezni. Ha tehát Tisza ma úgy találja, hogy a közigazgatás államosításának kérdése a közléleményben már eléggé megérett s az államosítás keresztülvitelét most már gyorsabb tempóban eszközölhető, úgy ebben semmi sincs, ami a miniszterelnökre nézve kompromitáló volna, vagy a közigazgatás államosítását igazolná. Amde mégis — föltétve de meg nem engedve — az irány, melyet Tisza ezután követni akar, nem is volna folytatása annak, melyet eddig követett, hanem eltérés volna attól: mit bizonyít ez? Apponyi gróf azt mondja, hogy nemcsak a politikai elvűség, a politikai komolyság s a parlamentarizmus követelményeinek szempontjából, de magának a reformnak érdekében is el kell lépnie, hogy az, ki a reformot ellenzete, most hivatottnak érezze magát annak keresztülvitelére. Nos tehát, miután gróf Apponyi oly szívesen — s a mennyiben parlament elveitől van szó, teljes joggal is — hivatkozik angol példákra, azt kérdenők tőle: jutott-e valaha Angliában valakinek eszébe, hogy lord Palmerstonnak szívesen megengedte tőnyen, mert ő, ki eleinte tory volt, lassanként egészen átment a vighhez s midőn 1830. novemberében a toryk megbuktak, nemcsak átvette az új wigh miniszteriumban a külügyi tárczát, hanem teljes befolyásával támogatni is iparkodott a konzervatívok által ellenzett reform-bílt? Avagy nem fogja-e a történelem Beaconsfield lordot mindehaza, mint Anglia egyik legnagyobb államférfját dicsőíteni, amár mint Disraeli Benjamin Humessal és O'Connellal egyetértve egészen határozottan a liberális pártot csatlakozott, sőt „What is he?“ című híres röpiratában éppenséggel demokratikus hitvallást tett, míg sőt három évvel később már a konzervatívokhoz közeledett s 1852-ben a wigh-miniszterium bukása után mint a kincstár ka-

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája. (Október 10.)

Emléksorok

Néhány nap volt, mit együtt tölthetünk s e pár nap örök emléktől nekem. Soh sem hittem, hogy odni oly nehéz. De éretem és immár — elhiszem. Mulandó minden a világon, S mi az mi mégis időtöl ad? Mulandó is terem virágot Es illatot lehel red. Moltogad hűven, hogy viruljon, Mert széppé teszi életet. Semmink sincsen. Est birjuk csak, Mienk vagy, szép emléket!

Semsey.

Ma öt ünnepl az egész sajtó, ma öt róla beszélnek mindenütt. Az aradony, füstös kávéházakban, sőt még tán a nemzeti kaszinóban is. Még ott is imponált a százezer forint. A nagy gavalléros, kik huszezer forintot szoktak egy-egy kártyalapra tenni, s a kik most kerülték vissza Tatáról, megrökönyödve dugják össze a fejüket. — Hogy lehet annyi pénzt kidobni! Es ha eddig talán ösmerték is, tudom, gunyosan kérdezik most egymástól: — Es ki voltaképen az a „jókedvű“ adakozó? (Ha ugyan szabad olyan mondatot adnom a szájkra, a miben „r“ nincs) Meglehet, kérdezték azt egyebütt is sok helyen, mert Semsey már régen Maccenas ugyan, de oly zajtalan teszi, hogy csak a tudós világ tud felőle. De az aztán egész adomakvrt fűzött össze róla. Nem is olyan rossz, ha „jókedvű adakozónak“ mondjuk, a mi ritkaság a magyarországi adakozók között. Mert a magyarországi adakozók kétfélek.

Olyanok, akik t e s t á l n a k (mint Rökk) s ezek nehezen teszik azt jó kedvel. Es olyanok, a kik gálaruhában ünnepléyes eclával vágnak ki egy nagy összeget. Es is inkább hiúság mint jókedv. Természetesen nemes hiúság. De Semseynek az a természete, hogy adjon, hogy szabaduljon a pénztől, mikor az sokra gyűlik. Nyugtalanul, gondolatokba mélyedve jár kel ilyenkor, a ki rászokott a köpölyözésre, hogy a főösleges vétértől megszabaduljon. Fialat korában meglehetősen szerény körülmények közt élt, míg végre roppant terjedelmű birtokot örökölt Balmaz-Ujváros vidékén, de annyi adóssággal, hogy alig volt megtartható. Tanácskozott ügyvédekkel s ezek ki-ezeltek egy „modus vivendi“: ha az új földesur szigorú életet él, nem költ, csak a legzárkészebbekre, akkor bizonyos idő múlva tiszta lesz a irtok. — Es menyt szabad költenem? — Ezenkint tizenöt ezer forintot. — En csak ezeröt száz forintot szándékozom költeni. Az ügyvédek perze mosolyogtak rajta; tudták már mennyit értek a fiatal gentry-örököcsök jószándéku fogadkozásai. Nem ismerték Semsey férfias karakterét, hogy a mit egyszer elhatároz — az „vas“. Semsey olyan élethez látott e naptól fogva, mely közel áll a nélkülözéshez. Egy kis szobában lakott, olcsó ruhában járt, olcsó vendéglőkben étkezett, legfeljebb könyvekre költött valamit. „Ezek a legolcsóbb társaság“ — mondá. Ezek mulva hozzátette még: „és a legkedvesebb társaság.“ Hajlama a természettudományi könyvekhez vonzotta. Ezekkel élt. Később aztán ezeknek. Sok, sok év kellett még így is, míg végre tiszta lett a birtok. Ő maga észre sem vette, ug. elröplött az idő, csak akkor ökkent meg, mikor a tisztertője egy napot azt jelentette: — Elhoztam az e s ő 40,000 forintot, a

mi már a nagyságod jövedelme erre az esztendőre Semsey megijedt ettől e tengernyi összegtől. — Hát mit csináljak én ennyi pénzzel — Költse el nagyságod, mert esztendőre még több lesz. — De ugyan mire költeném? — Hagyja itt ezt a diákos szobát és vegyen ki egy emeletet. — En? Hogy én a kedves kis szobát? mat itt hagyjam? Soha! — Járjon nagyságod a nemzeti kaszinóba. Ott majd megjön a jó idea, hogy mit lehet negyven ezer forinttal csinálni. — Hogy én a könyveimet elhagyjam? Azt ugyan nem eszelekzem. Nem is hagyta el. Inkább még többet vett hozzájuk. A szegény életmód második természetévé vált. Underodott a felesleges kiadásoktól. Megtartotta kopott kabátját, olcsó vendéglőjét, régi barátjait — könyveket. Es szerzett hozzájuk újakat is. Gyorsan nőtt most a könyvtár; volt rá pénz elég. Sőt a pénz több volt a könyvek-nél. Minden természettudományi munkát megvett, a mi megjelent a kontinensen. — Folyton vette, hozatta az újdonságokat, de azért a 40,000 forint még se fogyott el. A könyvek ellenben egyszer csak elfogytak és Semseynek nem volt mit olvasnia többé, a pénz pedig nem hogy elogyott volna, de egyre ött, kölykezett s egészen kétségbe ejtette, hogy ő neki most azt írnie kell. Vagy a pénz lenne kevesebb, vagy a megveendő könyv lenne több. Hanem, nini, hiszen ezen segíteni is lehetne. Ha például ő is írhatna néha egy jó könyvet; mindjárt több lenne a könyv és kevesebb lenne a pénz. Azonfelül volna új olvasni valója is. Így fogta meg Herman Ottót, kit úgy becsült, mint a két szemre fényt, rásegítette, bele ösztövelte a grönöyör halászati könyv megírásába; most meg újabban a madarakról szóló munkába ugratta be.

De a pénz még mindig nőtt, nőtt, boldondult. Mert hiszen Herman Ottó is csak egy van; s az is csak egy könyvet írhat egyzerre. Es az kevés, nagyon kevés. Elhatározta, hogy új Herman Ottókat fog keresni s így születtek meg fejében a nemes elhatározás: tiz könyvet írattni egyzerre s tizezer forintot adni a könyvirok miudenikének. A tekintetes akadémiá megörült a dolognak, (tudom, szép álma volt. Tóth L rineznek az éjjel) pedig a dolog, a milyen szépen kezdődik, még kellemtelent is végzódhetik az akadémiára nézve. Először kistül, hogy ott tiz Herman Ottó ninos. Másodsor kistül, hogy Semsey ezzel a százezer forintos furlanggal (valóságos fehér holló a különféle jelzőtt furlangok közt) derekasan megkötötte a akadémiát, kifogván közmondásos zsugoriságán. Mert a tiz díjazott munka a legkisebb számítás szerint is lealább ezer iv lesz s ezer iv ki nyomtatása, tisztességes díjazása legalább százezer frtot fog kirántani az akadémia jól begombolt kabátjának belső zsebéből. Lesz ott talán sirás is. De lesz, ami lesz, egy bizonyos, hogy Semsey a nevétt tiszteltté lett minden idők re. A tegnapu adomány minden magyar szívet átmelegített ép úgy, mint egykor a Széchenyi István grófé. S egy reményt ébresztett a pesszimisták folyton növekvő táborában. Magyar országon ugyanis, bár kevesen de eddig voltak olyan emberek, kik tudományok könyveket írtak (mert a piszkebokrok olyan vidéken is vadon megtermik bogyoikat, ahol nem eszik a piszke-lekvári) de az olyanok kibáltak még Corvin Mátyás királyban, a kik tudományos könyveket írtak. Ha ez a csoda megtörtént Semseyben, nem lehetetlen, akadnak majd egykor olyanok is (ne tessék haragudni, ha valami nagyon bolondot mondok), a kik a tudományos könyveket olvasni is fogják. Mert a hol már a piszkét n l t e n i kezdik, ott már nemsokára enni is fogják.

Ég és föld.

Camille Flammariontól. Az evedzők ritmikusan érinték a halgalag tiszta vizet s mi előhaladtunk minden evedzőcsapára, mely után nyomtalanul elsimult a víz. A tele hold átható világos, ságu fényvel árasztá el az egész láthatárt oly oslilgóló fényvel, mely elhalványította oslillagokat, Jupiter, Vega és Altair fénye azonban mégis kiválólag előszállott a csillagos menyboltról és visszatérözödött a vízben; a tenger oly sima volt, mint akár atükör, a langyos levegőt csak olykor érintő könnyed szellő. A Mont Saint-Michel látképe, mely körül csomokoztak dagalykor, tisztán letüközödött a hátterben és minden pillanatban változtatla alakját, a szerint, a mint bárkánk előhaladt. Olykor e középkori hatalmas erőd úgy tnt fel, mint a tengerből kiemelkedő éles kup; azután előtűntek tornyai és bástyái, mint fantasztikus, égbemeredő karok, majd pedig a gránit sziklak és fölfelé vezető utak úgy látszottak, mintha óriások lépcsői volnának, a melyek az égbe vezetnek; azután a bárka ligetek mellett haladt el, melyeknek szorgosan lenyocott nagy íái az olaszos ég felé meredeztek a még távolabb a csodás építmény láttára csipkét, ivelt és felső díszítményeit. A tenger víze kőröskörültünk lossforos fényben csillagot, mintha a víz minden cseppje, mely az evezők érintettek, ragyogó oslillagoska volna s minőnkább előhaladtunk a tengeren, a természet csendje és békeje, mint isteni álam, mind jobban áthatotta lelket; maga a gránit szikla, mely komolyan ott meredezett az éjben, részt látott venni e búbbás álomban. Egyedül voltunk a csend és éj közepében, elsikolva a sziklak felett, a melyeken néhány órával ezeltt megszébzett lábatunkat, midőn az apatáság erdejéből le skartunk ereszkedni a homokos partra, a mely az apálykor előtűnik. Most a tenger víze egészen e borította a szigetet, kivéve a mester-éges löstést, melyet az emberi egygyűség azért talált ki, hogy a természet antik szépségét leeljesze a modern érdekek színvonalára. Mostan, a meddig a szem csak elláthatott, nem látott mást, mint a tengert, mindig a tengert — a tengert és az eget. Halakn autogtunk, mintha félnék megörni e futólagos órák búbbját, melyek alatt

ezellárja lépett Derby g... új tory-kabinetjé-
be? S éppen oly reform keresztülvite-
lére, mint a nálunk most szövegére le-
melyről gróf Apponyi egészen helyesen
mondja, hogy annál „számos elítélte-
számos tiszteleire méltó érekenységgel, de
számos érdékek is kell megkülönböztetni”,
és az ily reform keresztülvitelére az lesz
leginkább hivatva, ki a reform ellenzői
is tudják, hogy nem könnyelműen s nem
egy elő megalkotott nézet alapján, hanem
ellenkezőleg szívének hajlamait leküzdve,
nyugodt érett megfontolással, sőt szinte tu-
soká tartó megfontolással, csak az el-
odáshatán szükséges nyomása a'att szánta el
magát a reformra... Ha Apponyi beszé-
dét egészében tekintjük át, mint rendesen
ismét el kell ismernünk annak retorikai
ésségeit s ha Apponyi a szóközi bábrál
megelegszik, — hisz mást eddig úgy sem
aratott — szívesen elismerjük, hogy a ba-
bérok egy új levéllel gazdagodtak. A prak-
tikus politikára nézve az nban jelentőség-
es beszéd mar aszt sem bírhat, mert min-
den pozitív tartalom nélkül szűkölködik s em
a multat nem mutatja új világtájaként, sem
a jövő számára nem nyújt valami termékeny
eszmét; épp oly kevéssé fog a kormány-
nak s a kormánypártnak ártani, mint az el-
lenzőknek használni s így végül ötletüket
annak az ismert mondásnak variációjában
foglalhatjuk össze: „nem történt s
em m i, csak egy beszédet többet mon-
dottak!”

KÜLFÖLD.

A francia parlament ülészaka. Fran-
ciaország végre átveszt a nagy válságon.
Teljesült a monarchisták és a boulangisták
régóta kívánsága: a nemzetnek alkalma nyílt
véleményt mondani a pártok közelméről.
Hogy a legfelsőbb itélet milyen, azt meg-
mondja azon tény, hogy a köztársasági párt
többesége az új képviselőházban
legelsőszáz szavazóval s a lesz. Ily ma-
joritással már csak el lehet kormányozni,
főleg miután a radikálisok is kezdőnek ész-
re érné s belátják, hogy saját üdvök éppen
úgy, mint a köztársaságé a méréséket el-
emekkel való szoros és bensős egyetértésben
rejlnek. A boulangisták száma az új kamará-
ban jóval több lesz ugyan, mint a régi-
ben volt, de azokkal a várakozásokkal, mely-
ket tápláltak, azokkal az erőlködésekkel, mely-
ket kifejtettek, semmi arányban sincs.
Boulangier biztosra vette, hogy legalább
száz ember élén fog a parlamentbe be-
vonhatni. Ő azonban egyáltalán ki van onnan
zárvá pártja pedig ötven tagból sem áll.
Mint hogy a monarchisták és bonapartisták
sziatén tetemesen oszlatkoznak várakozás-
kban, az ellenzék alig tesz többet a kép-
viselőház egy harmadánál, mi tekintélyes
szám ugyan, de feltétlenül kizárja a lehe-
tőségeket, hogy parlamenti uton valamira me-
hessenek a köztársaság ellen. Ma újra fel-
merült a hír, hogy a Tirard-kormány az
ülések megnyitására beadja lemondását
vagy legalább kérdést intéz a kamarához,
akárha hivatalban maradását vagy nem.
De ez a verzió épp oly a'aptalan, mint az
előbbi volt s a miniszteriumnak, mely a
választásokban olyan sikert ért el, eszé-
gában sincs lemondani.

Orosz-francia tüntetés. Sándor császár
tudvalevőleg pénteken érkezik Berlinbe. Az
orosz és német oszázrök találkozásának po-
litikai jelentőségével teljesen tisztában van
ugyan a közvélemény, de mindenesetre fi-

gyelmet érdemel, hogy az eseménynel
szemben az orosz vedoró egyes tagjai bo-
gyan viselik magukat. Erre jellemző es-
eményt jelentenek Algierből. Egy ottani kör-
csütörtökön estélyi rendezett a kikötőben idő-
z. Kornelov tengernagy, nevű orosz-
hadihajó tisztikara tiszteleire. — Meg-
jelentek Bréart tábornok, az ottani főhadparancsnok, számos fran-
cia főtiszt s a hatóságok képviselői. A kör-
elnöke a császár, az orosz nemzetre s a je-
lenlévő orosz tisztekre ültetett poharat,
mire Bréart tábornok kifejezték adott
a rokonszenvednek, melylyel a francia szá-
razföldi és tengeri hadereg az oroszok iránt
viseltetik s azon meggyőződésének adott ki-
fejezték, hogy ha őt a küzdelem nagy órája,
oroszok és francziák egy má s mellett fogna-
k h a r o z o l n i. Az orosz hajó kapita-
nya a köztársaság elnökét, a francia nem-
zetet s a hadsereget ültette Guillaume
maire a lakosság nevében üdvözölte a ven-
degeket s sajnálattal említtette, hogy Orosz-
ország iránt napról élénke és igaz rokons-
zenvednek nem orosz nyelven adhat kifeje-
zést. Azután még több hivatalos együni-
ség ültette az orosz-francia
b a r á t s á g o t. Ez esemény Sándor
császár berlini látogatásának politikai jelentő-
ségét is élénk világtájaként helyezi.

Sándor király. A „Times” védelme
alá veszi a szerbek fiatal királyát ama sok
mendemonda ellen, melylyel az orosz és
francia lapok telve vannak. E lapok nap-
ról napra azt ujságlják, hogy a kis király
sir. jajgat és kezét tördéli a miatt, hogy
anyjához nem bocsátják A „Times” tudó-
sítója erre azt jegyzi meg, hogy Sándor ki-
rály nem kisgyermek többé, hanem
jól kifejlett 13 éves fia, a ki korát megha-
ladó komolyságot és higgadt felfogást ta-
núsít. Ha a fiatal király tényleg találkozik
akarna anyjával, bizonyára a legnagyobb
komolysággal és határozottsággal nyilvání-
taná ez iránt akaratát, a nélkül, hogy sirna
vagy éppen jajgatna és kezét tördélne. A
regensék pedig bi onyára teljesítenék ki-
vánságait. De a „Times” szerint is Sándor
király teljes egyetértésben van anyjával s
helyesli annak elhatározásait a találkozás
feltételeire nézve, mert maga is érzi és
tudja, hogy anyjának magasztalása politikai
veszedelmeket idézhet fel, melyektől a maga
trónját megóvni akarja.

LEGUJABB POSTA.

— Ismét olasz irridenták. Rómái hírek
szerint, Crispi, mint belügyminiszter
arról értesült, hogy Friauban a „Feden-
tista vállalkozások k a t
t e r v e z n e k a z o s t r á k t e r-
rület ellen; ez okból utasította a cara-
biniereket és a vambőseget, hogy a leg-
csekélyebb gyanus modorlatnál erőlyesen
lépjének fel.

— Az orosz haderő szaporítása. A
kaukázusi tartalékosokat nagyobb kifej-
lesztése céljából az ott már meglevő tiz
tartalékosállású szaporitását
elrendelő ukázczk számát tizenhatra
emeli fel. A kaukázusi katonai kerület
eddig mozgósítás esetén legfeljebb tiz tartal-
ék gyalogezredet állíthatott ki, melyek
közül nyolcz a tábori szolgátra állott
rendelkezésre A legújabb császári parancs
az ezredek számát huszra emeli fel, melyek

közül tizenhat háboruban részt vehet. A
„Nevoztis” szerint legközelebb a kaukáz-
susi tüzérés szaporítása is várható.
— **Válság Belgrádban.** A „Daily News”
belgrádi levelezője jelenti, hogy a keddi
minisztertanácsban i z g a l m a s j e-
l e n e t e k folytak le; Risztics
szemükre lobbantotta a minisztereknek,
hogy a királyné-kérdésben egyoldaluan
járnak el és nem ragaszkodnak szigoruan
az alkotmányhoz és nem figyelmeztetik a
királynét makacssággal következményeire
Risztics végül azal fenyegetőzött, hogy
haza fogja vinni Milánt.

Belimarkovics regnének
hétfőn a királynénál tett látogatásával az
volt a czélja, hogy őt felvilágosítsa, hogy
sem a regenség, sem a kormány jövőben
nem fogják akadályozni a közte és fia kö-
zött való találkozást, hanem hogy ebben
az ügyben az intézkedés kizárólag M i-
l á n királytól, mint a család fejétől függ,
s hogy ő ezt az intézkedési jogot fenn is
tartotta magának. A belgrádi négy esület
a királynénak Sándor király képt. nyuj-
totta át gyönyörű keretben. A belgrádi
kereskedők küldöttsége mult vasárnap se-
lyemre nyomatott, gyönyörűen kiállított
üdvözlő feiratot adott át. A preparandisták
és pedagógusok visszavonták hódoló fel-
iratukat, melyet a napokban kellett volna
átadniok. A kereskedők elhatározták, hogy
a királyné által megvásárolandó házat em-
léktáblával fogják ellátni.

NAPTAR

Oktober 10. Csütörtök. Róm. kath. nap-
tár: Borg. Ferencz. — Prot. naptár: Godeon. —
Görög-orosz naptár (sept. 29.): Kariton. — Nap-
köl 6 óra 13 perczok, nyugati 5 óra 20 percz kor.

Oktober 16. Arad város örvényhatóság-
bizottságának közgyűlése d. u. 4 órakor.

A „Külsej Egyesület” könyvtára (Szabadság-
tér 1 sz.) a közönségnek rendelkezésre áll kedden
és szombaton d. u. 3-4 órák között 11-2 óra
között.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

(Megjelen mindennap.)

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 ft - kr
Fél évre	6 „ - „
Negyed évre	3 „ - „
Egy órára	1 „ - „

Vidékre szétküldve:

Egy évre	14 ft - kr
Fél évre	7 „ - „
Negyed évre	3 „ 50 - „
Egy órára	1 „ 20 - „

Kérjük lapunk azon előfizetőit, kiknek
előfizetése a g u s t u s v é g é n le-
jár, hogy előfizetéseiket mielőbb meg-
újítul vessekdejenek, nehogy a lap szét-
küldésében fennakadással álljon be.

Arad, 1889. október 1.

Az „Aradi Közlöny.”
kiadóhivatala.

az ember olykor érintkezni vél a természet
szellemével.

— Nem találod-e te is úgy — mondá
a hölgy — hogy vannak benyomások, mely-
lyeket a szó nem adhat elő hiven és me-
lyeket jobban tudnánk kifejezni, ha azokat
elnekeinköz? Nem érzed-e te is úgy, hogy
e benyomások úgy érintik szívünket, mint a
dallam, mint az elhaló dal?

— Oh — feleltam én — ez igazán női gon-
dolat: bájos, kedves, elragadó. Meg vagyok
győződve, hogy te most szivedben énekelsz.

— Valóban, ugy van. Mintha a Cinq-Mars
operára emlékeznék: Fényes csónak és —
ah, add szívedbe békédet, édeségedet —
— a te kebleden — fényes csónak és —
a fénylő csillagok szunyadoznak a két aetherben.

Azt hiszem, hogy folytatom, mint az
operában: Lengete szelő... langyos
szellő... hűt át fényes éjben, csónak
éjben, fel nem ébredtve az alvó természetet.

— Nem választottál jobb dalt — fe-
leltem. Hallta a te hangodat, hallom a bá-
jos zenét; meghat a gyöngéd gondolat és
látom, hogy teljesen igazad van. A dalt szá-
vaiban nincs semmi különös, de azok tisz-
tán k fejtenek egy szép gondolatot és ész-
szehasonlíthatatlan sokat nyerne a zene ál-
tal. E szavak a zene számára vannak írva
és nem a zene az ő számukra, másképp a
dolgot nem lehetne menteni. Így énekesz-
ben megjárja azt mondani, hogy „a fénylő
csillagok szunyadoznak a két aetherben”.
De különben ez értelmellen dolog, az aether
nem két. A zene kimentti e tökéletlensé-
geket — és más egyebet.

— Igen, vannak pillanatok, midőn szí-
vünkben énekelünk, midőn egy bájos dalra
való visszaemlékezés gondolatainknak szárnya
kat látszik adni, melyek azokat tavolra röptetik.
A bárka gyorsan kibakad a szabad
tengerre, a honnan együtt akartak szemlélni
a paorimát és a szellő, mely itt oly rö-
gton keletkezik, minket igen sebosen tova
ragadott A magány még sokkal teljesebbnek
látszott.

Evdzeseink bizonyos távolra voltak
tőlünk, a bárka majdnem másik végén.
Hátrafelé ülve mi csak álmodozhattunk —
s ki ne álmodozott volna így?
— Távol vagyunk a parttól?
— Néhány kilométerre.
— De mindez néhány órával szelött
apálykor víz nélkül volt?
— Ugy van. Itt köröskörül huszonöt-
ezer hektar homokos part van, melyet a da-
gály elborít. Emlékezem, kizsámitottam,
s egy hold és a nap vonása ide három

óra alatt két milliárd ötezárharmincz millió
köbméter vizet hoz, vagyis, hogy a vonzás,
s láthatlan hatalom, csak azon óra óta, a
mióta mi itt vagyunk, elhelyezett itt két-
száz ötszáz millió kilogramm súlyú vizet.

— Mi az a vonzás és min lehet azt
meghatározni?

— Ez a természet törvénye. Ha a ten-
ger ezt érezné és megértené e hatalmat, ő,
ki ez égi hold befolyása alatt föltámad és
lenyugszik, mint a lélekzöt kebel, meglehet,
hogy ő elmondhatná nekünk a titokzatos
erő meghatározását, a melynek mindnyájan
engedelmeskedünk. De a pillangó, mely
megégeti szárnyait a lángnál, míg elhal,
érzi-e amaz ellenállhatlan erőt, mely elbő-
völ és megöli? Es mi magunk, Adam nem-
zedéke, nem engedelmeskedünk e mi is,
a nélkül, hogy meghatározását adhatnók,
a vonzás befolyásának mely Eva szülötésétől
származik és mely, pillanatnyi megzakadás
nélkül megöriktüti az emberi nemet? A von-
zás „uralkodik a mindenségben. Az atomok
keresik egymást, találkoznak, egyesülnek:
a világok a végtelenségben keringenek,
vonzák egymást, és a távoltság daozára
mely a okat elválasztja, ők is csak egyesülési
kivánság. Az emberiségben nincsen-e a von-
zásnak más, sokkal édesebb neve?

A sziget körül hajókezésünk alatt a
hold mindinkább emelkedett és égen s
megközelíté a délkört.

Azon es ménk támadt hogy meglát-
gatjuk az apatágot, mely meg volt vilá-
gítva a teljes hold fénye által. A bárka
megállt a városka mellett és mi felhalad-
tunk a sziklás feljárón, melynek kinézése
alig változott XI. Lajos óta, a szikla tető-
jéig, a monumentális kapuzatig mely meg-
rémületesebbnek tűnt fel a boldhajtások söté-
téttségében, melyek alatt fölfelé haladtunk.

A hold fénye megkettőzteti az árnyé-
kot. A hatalmas boldhajtás, mely alatt a
nagy lépcső fölvezetett, nagy falazatba nyílt,
mely úgy tűnt föl, mint a hegység elősar-
noka. Atbaladtunk a nagy termen, melynek
puszta ajtajából látni lehetett egy darab
csilagvilágítottá eget, azután hatalmas falak
között, melyeknek tetejét nem lehetett látni,
sovább haladtunk a templomig.

A nagy, puszta, halgatag templom a
magasból, a hold fényétől háovány világo-
ságot nyert, mely visszavetítte az abla-
kokban. Egy pillanatra úgy tetszett, mintha
eltűnt századok szellemei kísértésének ott
fenn, a nagy boltívek alatt, a hold halo-
vány fényében és számon kérnék tőlünk ez

éji átvigatást. A kövezeten minden léptünk
úgy hangzott, mintha sírok felett járnánk.

A sárházok érkezünk, melynek már-
vány oszlopai a távolból látszóttak. A
holdvilágot elfodta a templom, fejünk felett
a nagy medre, Cassiopea és a sarki csillag
ragyogott. Távol a világtól, szabad égi
alatt, körülveve a tengertől, a zarda régi
lakóira gondoltunk, kik ezer év óta itt éltek
a földtől és az emberiségtől elválasztva, a
középkor theokracziájára a szerzetesekre és
az eltűnt idők lovagjaira. Az égy ugyanaz,
a tenger ugyan z — mint amaz imak, ama
kristomni ünnepek, lovagi játékok idejében.
Csak ők tűntek el eszelek egy egész törté-
nelem. A lovagok torma, a szerzetesek tőmő-
tője, a fekete ozellák mind itt voltak —
lábnak alatt. Es a hold bevilágította, mint
egykor e tengeri tájképet, a terraszokat,
erkélyeket, boltíveket és mint egykor, a ma-
gány esőndje uralgott itt és mint egykor —
magányos harang elhangzott az éjfelet s
minden harangtűrés hangja, mintha tova
szállt volna a mindenségben. A föld fordul,
a századok mulnak, a nemzedékek követik
egymást, az élet tova tűnik, mint a folyó
és semmi sem marad meg, mint tán a
nyomra a változó emberiség által befutott
utnak.

A mint a romok körül lezálant és az
alvó várost érintők, észrevettük, hogy a ten-
ger apadósan van és a homokos part nagy
részeit láttatni engedti. A dolog örö s
rendje folytatja munkáját. Az apály mind
azt láttatni engedti, a mit a dagály elfodott
és holnap a tenger folytatja a végtelen fo-
lyékony sikásgot e hullámzását.

— Mily esőnd, mily békés! szolt a
hölgy. Mily jól érzi az ember, hogy a föld
egy égi csillag és a vonzás minket a csilla-
gok közé ragad.

E pillanásban kinyílt egy alacsony ház
ajtaja, sargas világság tört onnan elő és
lármás, rekedt hangok durva karólmásai,
otromba éneke hangzott ki.

Zugkorema volt, a melyben választói
összejövetel tartott.

— A vonzás harmoniában ringatja a
világot, — mondam — a föld az égben van.
— Nézd csak, — szolt a hölgy, —
nem politikai gyűlés-e ez? A politikában is
van ugy-e apály és dagály?

— A mi engem illet, — mondá a hölgy,
hisz erősebben karomra támaszkodva — én
jobban szeretem az eget. Maradjunk ott.
(Fr. noziából.)

— Bizonyára, de az emberek azzal kev-
veset törődnek. Ők a maguk módja szerint mulatnak.

HIREK.

ARAD ÉS VIDÉKE.

— Vizszázás. F á b i á n László főis-
pán, Ormós P é t e r alispán és S a-
l a c z Gyula polgármester tegnap délelőtt
vizszázást házi eszednek szüdesenél
P u t t i Commingio bárónál és a törzs-
tisztkárnál a mult hét elején tet' látogatá-
sokat.

— Személyi hir. J á n o s s y Demjén
dr. a monitor-rend provincialisa tegnap
megérkezett egy hóig tartott revizionális
k rutjáról.

— Szapáry miniszter a délvideken.
Mint már jelentettük, S z a p á r y mi-
niszter megtartta a Temes-és Bégaszabá-
lyozási munkálatokat. A miniszter kedden
delután Nagy-Kiküldára érkezett, hol a pá-
lyaudvaron ezre mező közönség. Továbbá
a nagyikindai és mokriai tölzöttség, mind
a kettőnek zenekara s mintegy száz fáklya-
tartója fogadták. Ott voltak a pályaudvarban
a megye, a nagyikindai özszes egyházak,
hatóságok és társulatok képviselői s a lakos-
ság nemzetségi küldöttség nékfi. A minisz-
ter, midőn kiszállt, H a n s e n e n d é-
s c h á n Arthur. padéi bírtokos és nagy-
kindai főszolgabíró üdvözölte, hangzotatván,
hogy a minisztert, midőn a vizkarak által
sújtott vidék jövétének emelése fordítja
gondját, a nép halája kiséri. Az éljenzés
után a miniszter szólni kezdett, köszönetét
nyilvánítva a szép fogadtatásért és kifejezve
nagy érdeklődését a vidék hajál iránt. Za-
jos éljenzés, szenező s mozsár övések köz-
vette buozott a miniszter a küldt tsége-
től, hogy Zsombolyára utazzék. Szapáry
Gyula gr. Hertelendy főispán társaságában
kötön vonaton érkezett Zsombolyára, ahol
Torontálmegyé nevében Rónay alispán, Zsom-
bolya város nevében pedig Beinka főszol-
gabíró üdvözölte. A pályaházban sorjába
álltak a tölzöttség s a lövészek; amazokból
hat, emezekből öt egyeletet tagjai jelente-
ket meg testületileg, m gukkal hozván zeneka-
rúkat is. Nagyszert volt a bevonulás a fé-
nyesen kivilágított és föllobogozott városba.
Csokonics gr. Csütő nevű kastélya előtt a
tölzöttség a lövészek elvonultak. A miniszter
fogadtatásánál nemcsak a különböző állami
hivatalok tisztviselői jelente ket meg, hanem
az egyesület és testületek is nagy száma-
mal szaporították a százakra menő nép-
tömeget.

— **Katonai ünnep Temesvárott.** A bel-
grádi vár bevételének 100-ik évfordulóját
kedden ünnepekte meg a 29-ik gyalogez-
red, mely tudvalevőleg Laudon, a győze-
mes hadvezér nevével viseli. Az ezred dél-
előtti fél 9 órakor diszruhában az ár-délyi lak-
tanya udvarán felállott, mely alkalmossal az
ezred parancsnoka, D E I v e r t lovag ezredes
szép beszédet intézett katonáihoz, fehiva őket
hogy az elődök katonai erényeit kövessék.
A beszéd végén a legfőbb hadurt, a ki-
rályt ültette, s az éljenzeket a katonák lel-
kesülten háromszor ismételték. — Fél 10
órákor az ezredes a kegyesrendiek templo-
mába vezette katonáit, hol H e i n r i c h
Ignác katonai lelkész esent misét olvas-
tolt. Az isteni tiszteleten W a l d s t e t
t e n János báró altábornagy és hadtes-
parancsnok, L i o h t e n b e r g Artur
gróf altábornagy és hadosztályparancsnok,
Z a i c s e k Károly és H a b i g e r tá-
bornokok, M e m e t h József püspöki
helynök, M o l n á r Viktor főispán, T e l-
b i s z Károly polgármester, számos városi
képviselő és nagy számu közönség volt je-
len. Mese végeztével Waldstättent br. altábor-
nagy és hadtestparancsnok kíséretével és a
polgári vendégekkel a városházzal szemközti
fellalást veté és az ezredet elálltette maga
előtt. A legényeseg a rendez „menaszin”
földt fejenként egy liter bort is kapott, a
tisztikar pedig délben lakomára gyűlt
össze, melyre a polgári hatóságok többje
is hivatalosok voltak. Delután 2 órákor a
kis gyakorlóterén kezdődtek a játékok,
zsákgyaloglás, kutyafuttatás stb; 4 óra-
kor az önnepi felvonulás következezett;
fél 7 órákor fényes tűzijátékokt rendez-
tek; este 8-kor pedig nagy takarodó volt

— **Az italmérsi jog kártalanítása.** Az
italmérsi jog kártalanítása ügyében ország-
szerte merindított egyezkedési tárgyalásokra
beleért feltek a kizittózt határidőre sokszor
vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak
elkévve jelennek meg, a mi miatt gyakran
új tárgyalási határidőket kell kitlítani. Ez a
szabálytalanság a kártalanítási művelet vég-
leges lebonyolítását nagy mérvben gátolja.
Erre való tekintettel a pénzügymin. iesterium
fölvitva a hatóságokat, hogy az érdekelt fe-
leket az egyezkedési tárgyalásokon való
pontos megjelenésre utasítsák. Különb-
ben magunk is a felekek is nagyon érdekükben
áll az, hogy a kártalanítási ügyek mielőbb
megoldást nyerjenek.

— **Az italmérsi jog kártalanítása.** Az
italmérsi jog kártalanítása ügyében ország-
szerte merindított egyezkedési tárgyalásokra
beleért feltek a kizittózt határidőre sokszor
vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak
elkévve jelennek meg, a mi miatt gyakran
új tárgyalási határidőket kell kitlítani. Ez a
szabálytalanság a kártalanítási művelet vég-
leges lebonyolítását nagy mérvben gátolja.
Erre való tekintettel a pénzügymin. iesterium
fölvitva a hatóságokat, hogy az érdekelt fe-
leket az egyezkedési tárgyalásokon való
pontos megjelenésre utasítsák. Különb-
ben magunk is a felekek is nagyon érdekükben
áll az, hogy a kártalanítási ügyek mielőbb
megoldást nyerjenek.

— **Az italmérsi jog kártalanítása.** Az
italmérsi jog kártalanítása ügyében ország-
szerte merindított egyezkedési tárgyalásokra
beleért feltek a kizittózt határidőre sokszor
vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak
elkévve jelennek meg, a mi miatt gyakran
új tárgyalási határidőket kell kitlítani. Ez a
szabálytalanság a kártalanítási művelet vég-
leges lebonyolítását nagy mérvben gátolja.
Erre való tekintettel a pénzügymin. iesterium
fölvitva a hatóságokat, hogy az érdekelt fe-
leket az egyezkedési tárgyalásokon való
pontos megjelenésre utasítsák. Különb-
ben magunk is a felekek is nagyon érdekükben
áll az, hogy a kártalanítási ügyek mielőbb
megoldást nyerjenek.

— **Az italmérsi jog kártalanítása.** Az
italmérsi jog kártalanítása ügyében ország-
szerte merindított egyezkedési tárgyalásokra
beleért feltek a kizittózt határidőre sokszor
vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak
elkévve jelennek meg, a mi miatt gyakran
új tárgyalási határidőket kell kitlítani. Ez a
szabálytalanság a kártalanítási művelet vég-
leges lebonyolítását nagy mérvben gátolja.
Erre való tekintettel a pénzügymin. iesterium
fölvitva a hatóságokat, hogy az érdekelt fe-
leket az egyezkedési tárgyalásokon való
pontos megjelenésre utasítsák. Különb-
ben magunk is a felekek is nagyon érdekükben
áll az, hogy a kártalanítási ügyek mielőbb
megoldást nyerjenek.

— **Az italmérsi jog kártalanítása.** Az
italmérsi jog kártalanítása ügyében ország-
szerte merindított egyezkedési tárgyalásokra
beleért feltek a kizittózt határidőre sokszor
vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak
elkévve jelennek meg, a mi miatt gyakran
új tárgyalási határidőket kell kitlítani. Ez a
szabálytalanság a kártalanítási művelet vég-
leges lebonyolítását nagy mérvben gátolja.
Erre való tekintettel a pénzügymin. iesterium
fölvitva a hatóságokat, hogy az érdekelt fe-
leket az egyezkedési tárgyalásokon való
pontos megjelenésre utasítsák. Különb-
ben magunk is a felekek is nagyon érdekükben
áll az, hogy a kártalanítási ügyek mielőbb
megoldást nyerjenek.

— **Az italmérsi jog kártalanítása.** Az
italmérsi jog kártalanítása ügyében ország-
szerte merindított egyezkedési tárgyalásokra
beleért feltek a kizittózt határidőre sokszor
vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak
elkévve jelennek meg, a mi miatt gyakran
új tárgyalási határidőket kell kitlítani. Ez a
szabálytalanság a kártalanítási művelet vég-
leges lebonyolítását nagy mérvben gátolja.
Erre való tekintettel a pénzügymin. iesterium
fölvitva a hatóságokat, hogy az érdekelt fe-
leket az egyezkedési tárgyalásokon való
pontos megjelenésre utasítsák. Különb-
ben magunk is a felekek is nagyon érdekükben
áll az, hogy a kártalanítási ügyek mielőbb
megoldást nyerjenek.

— **Az italmérsi jog kártalanítása.** Az
italmérsi jog kártalanítása ügyében ország-
szerte merindított egyezkedési tárgyalásokra
beleért feltek a kizittózt határidőre sokszor
vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak
elkévve jelennek meg, a mi miatt gyakran
új tárgyalási határidőket kell kitlítani. Ez a
szabálytalanság a kártalanítási művelet vég-
leges lebonyolítását nagy mérvben gátolja.
Erre való tekintettel a pénzügymin. iesterium
fölvitva a hatóságokat, hogy az érdekelt fe-
leket az egyezkedési tárgyalásokon való
pontos megjelenésre utasítsák. Különb-
ben magunk is a felekek is nagyon érdekükben
áll az, hogy a kártalanítási ügyek mielőbb
megoldást nyerjenek.

— **Az italmérsi jog kártalanítása.** Az
italmérsi jog kártalanítása ügyében ország-
szerte merindított egyezkedési tárgyalásokra
beleért feltek a kizittózt határidőre sokszor
vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak
elkévve jelennek meg, a mi miatt gyakran
új tárgyalási határidőket kell kitlítani. Ez a
szabálytalanság a kártalanítási művelet vég-
leges lebonyolítását nagy mérvben gátolja.
Erre való tekintettel a pénzügymin. iesterium
fölvitva a hatóságokat, hogy az érdekelt fe-
leket az egyezkedési tárgyalásokon való
pontos megjelenésre utasítsák. Különb-
ben magunk is a felekek is nagyon érdekükben
áll az, hogy a kártalanítási ügyek mielőbb
megoldást nyerjenek.

várban, hova az érdekeltek az utó-követi
kezmények kikerülése végett kötelesek meg-
elenni.

— **A magyar távíró reformja.** A ma-
gyar távirónál, hir szerint nemsokára nagy
reform fog bekövetkezni. B a r o s s Gábor
kereskedelmi miniszter ugyanis, a zónatarih
mintájára, a táviratdíjakat a távolgásokról
rint akarja megállapítani s ennél fogva lé-
nyegesen csökkenteni. Az eddigi díj, min-
den szóért két krajczar, csupán az Ausztria-
val való for alomban maradna meg, a helyi
táviratoknál pedig minden szó ára fél kraj-
czarra fog leszállíttatni.

— **Az italmérsi adó biztosítása.** Folyó
hó 11 én a következő községek italmérsi
adója kerül a kinttettelt kiállítás ár mel-
lett áverés alá: Tok 571 frt 60 kr, Halasi
459 frt,

M i r d e t m é n y

az alább megnevezett állomásokon elhelyezett es. kir. közös hadseregbeli és m. kir. honvédsapatok élelem-szükségleteinek közös biztosítása iránt.

mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó környekkel	mely csapat számára	mely időtartamra	A tárgyalás megtartásának				banatpenz		Megjegyzés és			
						a következő katonai élelem-szükségletekre nézve				a következő					
						naponként		évi szab. szükséglet		kenyér	zab				
						kenyér	zab	840	3360	4200	5040	grammal adagok	q mértékben	frt	
Helyőrségi csapatok, intézetek, elszigetelt és honvédsapatok számára															
1889. évi október hó 24-én, délelőtt 10 órakor	Cs. kir. katonai élelmezési raktár iródjaja Temesvárott	Nagy-Becskerek		Cs. és kir. hadsereg	1890 január 1	1890 december 31.	356	—	—	—	—			A magyar kir. honvédség részére. A szállítandó termény- és anyagjándóságai cikkek nézve az ajánlatoknak magukban kell foglalniuk a szükséges helyre való fuvarozási díjat is, Lugos állomást kivéve, ahol ez a kincstári foglaltal szolgáltatik. A kimutatott szükséglet emelkedésére, esetleg csökkenésére nézve a m. kir. honvédség részére érvényben álló szállítási feltételek füzetének III. és IV., illetőleg VIII. pontjai márvalók. A cikkeknek a laktanyába való elfuvarozására nézve egy külön ajánlat teendő, mert különben föltételeztetik, hogy az elfuvarozás az ajánlott árban benn foglaltatik. A szállítási év alatt netán következő mozgás esetén pedig kötelezettenek a kenyérszállítók az illető állomásokról, elvonuló csapatok által — vasúton közlekedni magukkal viendő, fejenként 4—4 adag 600 grammos kenyérliszttel és 4—4 15 grammos adag kovászt (morzsolt) és eziránt felzárkóztatnak, megfelelő jó minőségben rendelkezésre hoztatni, — mely cikkek után a szállítónak minden 600 gr. lisztért és ahhoz tartozó kovásznyadért — egy adag kenyér szerződési ára a csapatok által lesz kifizetendő. A Szegedre nézve bérletnyertes kenyér-szállítónak a sőtöhelyiségek átengedtetnek és haszonbér fejében az állami sőtöhelyiségeket, vagyis 1 kementőért, 1 sőtökonyháért, 1 sőtökonyháért, 1 kényi liszt, 1 kamaraért és a nozzátartozó fésélyért 300 frt, a sőtöde felszerelési tárgyaiért 24 frt fizetendő évenként. A bérszerződésből eredő bélyeg és illetékek a egyéb kiadások, ugyszintén bármilyen nevezhető állami és közpénzi adók és szolgáltatások, a bérlet által sajátjából fideszendők. Az ajánlattevő tartozik ajánlatában a bérbevétel kikötni és egyben meghatározni, mely bérösszeg fizetésére kötelezi magát. A Debreczenre nézve bérletnyertes szállító köteles a 10-ik számú padlás kivételével a kincstári élelmezési mütelep (sőtöde)használatát évenként 300 frt bérlet fizetni és kívánatala a jelenleg használatban álló sőtö és egyéb raktári szerelések neki havi 2 frt koptatási átalány mellett átengedtetnek. Ezen bérbevétel biztosítására köteles a bérletnyertes egy nem kamatozó 200 frtnyi óvadékot azonnal a bérbe vétel engedélyezése után a os. és kir. hadm. r. ö. igazgatóság pénztárána Aradon betenni. A bérbevevő köteles a bérszerződésből eredő valamennyi bélyeg- és illetékköltségeket, állami és közpénzi adókat és szolgáltatásokat, melyekkel a bérbe vett tárg terhelve van, vagy a bérlet ideje alatt terheltek sajátjától fizetni, az épületet pedig tűzár ellen biztosítani.	
		Lugos		M. kir. honvédség			120	—	—	—	—	—	—		—
		Pancsova		Cs. és kir. hadsereg	458	8	82	120	3563						
		Nagy-Becskerek		M. kir. honvédség	240	10	—	—	122						
		Lugos		Cs. és kir. hadsereg	166	7	149	—	237						
				M. kir. honvédség	120	—	—	—	—						
A fegyvergyakorlatokra behívandó szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek részére (egészben körülbelül)															
		Nagy-Becskerek		Cs. és kir. hadsereg	az ősi és tavaszi hadgyakorlatok tartama alatt		11000	—	—	—	—				
		Lugos		M. kir. honvédség			—	—	—	—	—				
Helyőrségi csapatok, intézetek, elszigetelt és honvédségi csapatok számára															
1889. évi október hó 28-án, délelőtt 10 órakor	Cs. kir. katonai élelmezési raktárban Aradon a városban	Szeged		Cs. és kir. hadsereg	1890 január 1.	1890 decs. 31.	1000	30	20	—	665				
				M. kir. honvédség			360	25	—	—	255				
A fegyvergyakorlatokra behívandó szabadságoltak, tartalékosok és póttartalékosok, továbbá honvédek számára															
				Cs. és kir. hadsereg	az ősi és tavaszi hadgyakorlatok tartama alatt		1400	—	—	—	—				
Helyőrségi csapatok, intézetek, elszigetelt és honvédségi csapatok számára															
1889. évi október hó 30-án, d. e. 10 órakor	Cs. kir. katonai élelmezési raktárban Nagy-Várádon	Nagyvárad		Cs. és kir. hadsereg	1890 január 1.	1890 december 31.	—	53	268	—	4758				
				M. kir. honvédség			—	7	—	—	85				
		Debreczen		Cs. és kir. hadsereg	1129	38	380	—	6291						
				M. kir. honvédség	500	36	121	—	2283						
A fegyvergyakorlatokra behívandó szabadságoltak, tartalékosok és póttartalékosok, továbbá honvédek számára															
		Nagyvárad		Cs. és kir. hadsereg	az ősi és tavaszi hadgyakorlatok tartama alatt		—	—	—	—	—				
		Debreczen		M. kir. honvédség			20800	—	—	—	—				

Az átadásra ígérkezett összes mennyiségnek értéke után 5 százalékkal számított összegből áll.

A fent megnevezett élelmi szükségleteknek biztosítása céljából a fenti táblázatban meghatározott napokon kizárólag írásbeli ajánlatok alapján nyilvános árlejtés fog tartatni.

- A tárgyalási állomás, a szállításbiztosítás időtartama, továbbá a szállítási állomások, valamint a szükséglet mennyisége a fennebbi kimutatásból kivehető.
- Azon ajánlkozók, kik az árlejtési tárgyalást vezető bizottság vagy a katonai közgazdasági hatóság előtt ismeretlenek, kötelesek megbizhatóságukat és szállítási képességüket kimutatni. Az erre vonatkozó bizonylatok kiállítására a kereskedelmi és váltótörvényszéknél bejegyzett cégeknek, a kereskedelmi és iparkamara, azon vállalkozóknál pedig kik céget nos. vezetnek, illetőleg bejegyezve nincsenek, a gazdasági egyletek vannak hivatala. A fennebbi mondott bizonylatok megnyerése céljából kötelesek a elk a saját kereskedelmi és iparkamara, illetve az illetékes gazdasági egyletekhez idejekorán egy folyamodványt betérjesztetni és ahhoz a bizonylat bélyegzésére megkivántató bélyeg mellékelni. Ezen folyamodványban a kereszti és melléknév, fizetési ág és vállalkozó lakhelyén kívül még az árlejtési tárgyaló hatóság, a tárgyalás napja, valamint a biztosítatlan cikkek minősége és mennyisége is pontosan megnevezendő. Ezen megkivántató bizonylat hivatalos uton a tárgyalást vezető és a folyamodványban megnevezendő hivatalhoz származtatni át és a föl erről végzésileg értesítetik, mely végzést ajánlkozó szállítási ajánlatához mellékelni tartozik. Azon megszerzett bizonylatok, melyek két hónapnál régebb keltezésűek, érvényeseknek nem tekintetnek. A szállítási képességnek a bizonylatban miképen és mely irányban történendő igazolási módja a fenti táblázatban részletezve van.
- Az írásbeli és pontosan az alábbi minta szerint szerkesztendő ajánlatoknak az illető állomások árlejtésre kitűzött napon legkésőbb délelőtt 10 óráig a tárgyaló bizottsághoz, illetőleg az illető élelmezési raktárhoz be kell érkeznie. Szállítási feltételek füzete XVII. pont) Utólagosan vagy ávirati uton beérkezett ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. Azon feltételnek, hogy a bérlet utján kiszorgálandó cikkek a vasúti katonai árszabás szerinti szállítása kieszközöltessek, hely nem adatik. Ha az ajánlatban kitett áraknál a szám és szóval kiírt árak között eltérés volna, úgy a szóval kitett ár fog érvényesnek tekintetni.
- Összetes ajánlatok csak kenyér- és zabra tehetők azon állomásokon, ahol a lótap-szükséglet csak 10 lóra áll fenn. Ezen megengedett összetes ajánlatok csakis egy becses bérleti állomásra tehetők és csakis akkor vétetnek tekintetbe, ha egészben véve áraiak előnyösebbek, mint az egyes ajánlatok. Összetes ajánlatok, ha több bérleti állomás a szólnak, akkor azok feltétlenül és pedig már a tárgyaló bizottság által visszautasítottanak.
- A tözetesebb feltételek naponta 8—2 óráig délelőtt a katonai élelmezési raktáraknál és honvédsapatoknál, a hol azok a tárgyalásra előkészített két egyenlő példányban készen tartatnak, betekinthetőek.
- A bérletnyertes köteles azon állomásokon, ahol a szerződés tartama alatt, nevezetesen a lovasságnál, oszály- és ezred-szpontositások vagy közös fegyvernembeli gyakorlatok tartatnak, és pedig dandár vagy hadosztálygyakorlatok alkalmával felszólításra a nagyobb szükségletet a meghatározott szerződési árak mellett kiszorgáltatni.
- Közégek a banatpenz és biztosíték letételétől mindenesetre fel vannak mentve és a katonai élelmezési szükségletek biztosítására teendő ajánlkozásra, ngymint a gazdasági egyletek és a termelők ezennel különösen felhivatnak.
- Az átvonulásoknál szükséges élelmezési cikkek kiszorgítására vonatkozó ajánlatok a szállítási feltételek füzete 4-ik pontja értelmében teendők meg.
- A kézbesítési határnapok, és pedig kenyér és zabra 5-5 naponként. A szállító köteles a cikkekkel a következő időszakokban kiszorgáltatni: a kenyéret és zabot minden hó 1-től kezdőleg 5 napra illetőleg a hó 26-tól végéig terjedő időre. Ha a kenyér az ötnapi időszakra való kiszorgáltatása mellett nyári hónapokban a tulságos kiszáradás következtében élvezhetőségéből

- Különösen megjegyeztetik, hogy az ajánlattevő köteles ajánlatában nyilatkoztatni, hogy ő magát a tárgyalásra előkészített feltételek füzetében foglalt határozmányoknak aláveti. Feltételi füzetei minden katonai élelmezési raktárnál ívenként 4 kr-ét kaphatók. — A nyomtatott feltételek füzetei minden honvédeké, fizeti, gyalogföldendár, zászlóalj és huszárezred parancsnokságnál bárki által is, füzetenként 7 kr-ét megszerezhetőek.
- Különösen megjegyeztetik, hogy az ajánlattevő köteles ajánlatában nyilatkoztatni, hogy ő magát a tárgyalásra előkészített feltételek füzetében foglalt határozmányoknak aláveti. Feltételi füzetei minden katonai élelmezési raktárnál ívenként 4 kr-ét kaphatók. — A nyomtatott feltételek füzetei minden honvédeké, fizeti, gyalogföldendár, zászlóalj és huszárezred parancsnokságnál bárki által is, füzetenként 7 kr-ét megszerezhetőek.
- A kenyérről megjegyeztetik, miszrint ez az 1890. évi június, július, augusztus és szeptember hónapban akként állítandó elő, egyharmad részben 10 százalékos korpahulladéku buzaliszttal és kétharmad részben 15 százalékos korpahulladéku rozsliszttel-keverékből álljon.
- Ha az ajánlattevő részéről egy határidő kötetik ki, úgy az tiz napnál rövidebb nem lehet. Temesvár, 1889. évi október hó 6-án.

A közös biztosítási bizottságtól.

Ajánlati minta.

50 kr. bélyeg

En alulírott kinyilatkoztatom, hogy az 1889. évi október hó 6-án kelt 5060. számú hirdetmény folytán az N. bérleti állomásra:

Egy adag 840 grammos kenyéret frt kr, azaz frt kr.

" " 3360 " zabot frt kr, azaz frt kr.

1890 évi január hó 1-től 1890 évi december hó végéig szállítani, valamint az átvonuló csapatok részére szükséges ellátást a szállítási feltételek füzete 4-ik pontja értelmében elvállalni hajlandó vagyok és ezen ajánlat-mért az ide mellékeltem (vagy az N. pénztárnál elhelyezett összegről szóló és semmi más kötelezettséggel le nem kötött elismervény szerint) frt kr. banatpénzzel kezeskedem

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha bérletnyertes maradnék, legkésőbb 14 nap alatt az erre vonatkozó és kéhez vett hivatalos értesítés után a letett banatpenzt 10 százalékos óvadékra kiegészíteni és azon esetben, ha ezt elmulasztanám, felhatalmazom a katonai igazgatást a kiegészítést keresetem visszatartása mellett foganatosítani.

Azonfelül alávetem magamat még a hirdetményben foglaltakon kívül, a tárgyalásra előkészített feltételi füzetekben foglalt feltételeknek is:

As ide mellékeltem végzés szerinti megbizhatóságomat és szállítási képességomet igazoló bizonylat a katonai élelmezési raktárnak N-be közvetlenül áttétetik.

N N.

Kelt N-ben, 1889. évi október n. lakik N-ben

Az ajánlat lepecsételendő és a boríték külső olda a a következőkkel kiegészítendő:

„Ajánlat az 1889. évi október hó 6-án kelt 5060 számú hirdetményre az 1889. évi október-én megtartandó tárgyaláshoz”

A letett vagy mellékelte banatpenz az ajánlatban rés zletezendő.